

AUTORITEIT
PERSOONSGEGEVENS

Autoriteit Persoonsgegevens

Postbus 93374, 2509 AJ Den Haag
Hoge Nieuwstraat 8, 2514 EL Den Haag
T 070 8888 500 - F 070 8888 501
autoriteitpersoonsgegevens.nl

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Datum
27 september 2024

Ons kenmerk
z2024-019015

Uw brief van
24 juli 2024

Contactpersoon

Uw kenmerk
2024-

Onderwerp

Wetgevingstoets concept voor de Wet basisverzekering arbeidsongeschiktheid zelfstandigen

Geachte heer Van Hijum,

Bij brief van 24 juli 2024 is de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) op grond van het bepaalde in artikel 36, vierde lid, van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), geraadpleegd over het concept voor de Regels over de basisverzekering voor arbeidsongeschiktheid zelfstandigen (Wet basisverzekering arbeidsongeschiktheid zelfstandigen) (hierna: het concept).

De AP heeft bezwaar, omdat een aantal voorgestelde bepalingen met bewoordingen als *alle gegevens en inlichtingen die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van taken genoemd in deze wet of andere wetten moeten worden verstrekt*¹ zo open is geformuleerd dat deze bepalingen, in elk geval zonder nadere onderbouwing, toetsing aan punt 4, het *rechtzekerheidsbeginsel* en aan punt 5, de *inhoudelijke waarborgen* van het kader in de bijlage niet doorstaan. Ook heeft de AP bezwaar, omdat van een bepaalde gegevensverstrekking aan meerdere partijen geen doeleinden worden bepaald, zodat toetsing aan punt (b) *welbepaalde, nadrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden* van het kader in de bijlage niet wordt doorstaan. Zonder aanpassingen zullen deze bepalingen wegens strijd met hoger recht mogelijk buiten toepassing moeten worden gelaten.

Daarnaast heeft de AP nog een aanmerking met betrekking tot het gebruik van het burgerservicenummer (bsn) van de zelfstandige door de private verzekeraar, die om aanpassing van het concept vraagt.

¹ Het betreft de voorgestelde artikelen 33e, vierde lid, 33f en 54, derde lid, onder o, van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werken inkomen, en artikel 124 van de Wet financiering sociale verzekeringen.

Datum
27 september 2024

Ons kenmerk
z2024-019015

Hoofdlijn

- Een aantal bepalingen van het concept zijn nauwelijks bepalend, voldoen daardoor niet aan het rechtzekerheidsbeginsel en bevatten daardoor onvoldoende inhoudelijke waarborgen. Deze bepalingen moeten daarom worden aangepast of in lagere regelgeving worden uitgewerkt. Of in de toelichting moet worden onderbouwd waarom concretisering van de (categorieën van) persoonsgegevens en de taken waarvoor die persoonsgegevens worden verwerkt, onmogelijk of onwenselijk is.
- Het concept bevat geen welbepaalde, nadrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden voor bepaalde gegevensverstrekkingen, zodat de betreffende bepaling over deze gegevensverstrekkingen moet worden aangepast of geschrapt.
- Zonder wettelijke grondslag mag de private verzekeraar niet het bsn van de zelfstandige gebruiken. Deze wettelijke grondslag ontbreekt, zodat aanvulling van de wettekst nodig is.

Strekking van het concept

Het concept introduceert een verplichte verzekering van zelfstandigen² tegen de geldelijke gevolgen van arbeidsongeschiktheid. De zelfstandige zal van rechtswege publiek verzekerd zijn of kan (onder voorwaarden) een private verzekering afsluiten. Op de verzekeringsplicht zullen de volgende uitzonderingen gelden. De zelfstandige:

- is rechtens zijn vrijheid ontnomen;
- onttrekt zich aan de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf of vrijheidsbenemende maatregel;
- woont niet in Nederland;
- is ontheven van de verzekeringsplicht wegens gemoedsbezwaren;³
- is een uitreiziger;⁴
- heeft de pensioengerechtigde leeftijd bereikt;⁵
- is overleden.⁶

² Zelfstandige is de persoon die de pensioengerechtigde leeftijd, bedoeld in artikel 7a, eerste lid, van de Algemene Ouderdomswet, nog niet heeft bereikt, die:

a. in Nederland woont en die winst uit onderneming geniet als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onderdeel a;
b. niet in Nederland woont en die winst uit Nederlandse onderneming geniet als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onderdeel b (artikel 9 van het concept).

³ Er zijn personen die overwegende gemoedsbezwaren hebben tegen elke vorm van verzekering. Deze personen kunnen door de Sociale Verzekeringsbank worden ontheven van de premieplicht voor de arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zelfstandigen. Na ontheffing is de gemoedsbezwarende een premie- of bijdragevervangende belasting verschuldigd (artikel 76, onder K, van het concept en memorie van toelichting, p. 44).

⁴ Uitreiziger: persoon ten aanzien van wie op grond van een melding van de opsporingsdiensten of inlichtingen- en veiligheidsdiensten, gericht aan het UWV, is gebleken dat het gegronde vermoeden bestaat dat deze persoon zich buiten Nederland bevindt met het doel om zich aan te sluiten bij een organisatie die is geplaatst op de lijst van organisaties, bedoeld in artikel 14, vierde lid, van de Rijkswet op het Nederlanderschap (artikel 1 van het concept).

⁵ Als bedoeld in artikel 7a, eerste lid, van de Algemene Ouderdomswet.

⁶ Artikel 32 van het concept.

Datum
27 september 2024

Ons kenmerk
z2024-019015

Het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) zal worden belast met het bieden van re-integratieondersteuning aan de arbeidsongeschikte zelfstandige, het vaststellen van het recht op en het uitbetalen van de publieke uitkering, het heffen en innen van de stabiliteitsbijdrage bij de private verzekeraar,⁷ en het inrichten en bijhouden van een zelfstandigenadministratie.⁸ De Belastingdienst zal worden belast met de premieheffing en -inning van de publieke premie. De Sociale Verzekeringsbank (SVB) zal worden belast met het verlenen van ontheffing van de verzekeringsplicht voor de publieke verzekering vanwege gemoedsbezwaren.

Diverse partijen, waaronder het UWV, de Belastingdienst, de SVB, de private verzekeraar, gemeenten, de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), de Minister van Justitie en Veiligheid, de Minister van Buitenlandse zaken en het Centraal bureau voor de statistiek zullen in dit kader persoonsgegevens verwerken. Het concept creëert hiervoor deels nieuwe grondslagen voor gegevensverwerking en sluit deels aan bij bestaande grondslagen in de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (Wet SUWI) en de Wet financiering sociale verzekeringen (Wfsv).

Wetgevingstoets

Voorgestelde gegevensverwerkingen te onbepaald

Wetgeving met betrekking tot inmenging in het recht op bescherming van persoonsgegevens moet volgens vaste rechtspraak altijd duidelijk en nauwkeurig zijn en de toepassing daarvan moet voorspelbaar zijn voor degenen op wie deze van toepassing is (*rechtszekerheid*).⁹ Het concept moet dus voldoende aangeven in welke omstandigheden en onder welke voorwaarden welke persoonsgegevens kunnen worden verwerkt (inhoudelijke waarborgen).

Bewoordingen als *alle gegevens en inlichtingen die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van taken genoemd in deze wet of andere wetten moeten worden verstrekt*, zijn nauwelijks bepalend. De volgende bepalingen van het concept bevatten dit soort bewoordingen: 33e, vierde lid, 33f en 54, derde lid, onder o, van de Wet SUWI, en artikel 124 van de Wfsv.

Overigens bevat artikel 33e, vijfde lid, van de Wet SUWI een delegatiegrondslag voor het stellen van regels over (onder andere) de gegevensset, de wijze van verkrijging van de gegevens van de zelfstandigenadministratie en de eisen die aan de gegevensverstrekking uit de zelfstandigenadministratie worden gesteld. Maar dit betreft slechts een *delegatiebevoegdheid* en geen verplichting en ziet bovendien alleen op de zelfstandigenadministratie.

⁷ De private verzekeraar waarmee de zelfstandige een verzekeringsovereenkomst heeft afgesloten, is een stabiliteitsbijdrage verschuldigd (het voorgestelde artikel 56b, tweede lid, van de Wet financiering sociale verzekeringen).

⁸ De zelfstandigenadministratie heeft tot doel van de zelfstandige gegevens vast te leggen over het al dan niet verzekerd zijn voor de Wet basisverzekering arbeidsongeschiktheid zelfstandigen ten behoeve van het nemen van besluiten over recht op uitkering op grond van die wet, de gegevensverstrekking aan de Belastingdienst ten behoeve van haar taak in het kader van die wet, en het informeren van zelfstandigen over deze gegevens (het voorgestelde artikel 33e, tweede lid, van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen).

⁹ Overweging 41 bij de AVG.

Datum
27 september 2024

Ons kenmerk
z2024-019015

De AP concludeert dat de voorgestelde artikelen 33e, vierde lid, 33f en 54, derde lid, onder o, van de Wet SUWI, en artikel 124 van de Wfsv toetsing aan punt 4. (*rechtszekerheid*) en 5. (*inhoudelijke waarborgen*) van het kader in de bijlage niet doorstaat, zodat deze artikelen moeten worden aangepast of moeten verplichten tot uitwerking in lagere regelgeving. Of in de toelichting moet worden onderbouwd waarom concretisering van de (categorieën van) persoonsgegevens en de taken waarvoor die persoonsgegevens worden verwerkt, onmogelijk of onwenselijk is.

Concretiseren doeleinden verstrekken persoonsgegevens uit de zelfstandigenadministratie
Persoonsgegevens mogen alleen voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verwerkt.¹⁰

Het voorgestelde artikel 33e, vierde lid, van de Wet SUWI bepaalt dat het UWV gegevens uit de zelfstandigenadministratie verstrekt aan de minister van SZW en bestuursorganen.¹¹ Volgens de toelichting is dit een brede grondslag voor gegevensverwerking die het overheidsfunctioneren in den brede ondersteunt.¹² Hiermee is geen sprake van welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden.

De AP concludeert dat het voorgestelde artikel 33e, vierde lid, van de Wet SUWI toetsing aan punt (b) (*welbepaalde, nadrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden*) van het kader in de bijlage niet doorstaat, zodat dit artikel moet worden aangepast of geschrapt.

Grondslag gebruik bsn door private verzekeraars
Een bsn mag alleen worden gebruikt als dat wettelijk is bepaald.¹³

De toelichting vermeldt dat de private verzekeraar het bsn van de zelfstandige doorgeeft aan het UWV.¹⁴ Dit kennelijk verplichte gebruik van het bsn van de zelfstandige door de private verzekeraar is niet in de wet vastgelegd.

De AP concludeert dat er een wettelijke grondslag voor verplichte gebruik van het bsn van de zelfstandige door de private verzekeraar ontbreekt, zodat aanvulling van de wettekst nodig is.¹⁵

Werklast AP

Aannemelijk is dat het concept de AP zal nopen tot beperkte extra inzet. Deze inzet is nog niet verdisconteerd in de financiering van de AP. Dit zal voorafgaand aan inwerkingtreding in overleg met de Staatssecretaris voor Rechtsbescherming - als verantwoordelijke voor de begroting ten laste waarvan de

¹⁰ Artikel 5, eerste lid, onder b, van de AVG.

¹¹ Als bedoeld in de artikelen 62, 72 en 73, zevende lid, van de Wet SUWI.

¹² Memorie van toelichting, p. 189.

¹³ Artikel 46 van de Uitvoeringswet AVG.

¹⁴ Memorie van Toelichting, p. 101.

¹⁵ Het ministerie van SZW heeft per e-mail van 5 september 2024 aangegeven dat per abuis vergeten is om expliciet te bepalen dat de private verzekeraar het bsn mag verwerken en dat dit gebrek zal worden hersteld.

Datum

27 september 2024

Ons kenmerk

z2024-019015

AP wordt gefinancierd - moeten worden geadresseerd. Om die reden wordt afschrift van deze wetgevingstoets gezonden aan de Staatssecretaris voor Rechtsbescherming.

Openbaarmaking

Deze wetgevingstoets wordt binnen twee weken op de website van de AP gepubliceerd.

Hoogachtend,

Autoriteit Persoonsgegevens.

Aleid Wolfsen
voorzitter

Datum
27 september 2024

Ons kenmerk
z2024-019015

-Bijlage

--*--

Toetsingskader AP

De AP beziet of het concept met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens strookt met het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie (EU), de AVG (Verordening 2016/679) of de Richtlijn Gegevensbescherming Rechtshandhaving (richtlijn 2016/680), de algemene rechtsbeginselen van de EU en het overige relevante recht, waarbij onder meer voldoende aannemelijk moet zijn gemaakt dat voldaan wordt aan het evenredigheidsbeginsel, doordat:

1. het concept geschikt is om de nagestreefde doelstelling van algemeen belang of de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen te verwezenlijken (*geschiktheid*);
2. het doel niet redelijkerwijs even doeltreffend kan worden bereikt op een andere wijze, die de grondrechten van de betrokkenen minder aantast (*subsidiariteit*);
3. de inmenging niet onevenredig is aan dat doel, wat met name een afweging impliceert van het belang van het doel en de ernst van de inmenging (*proportionaliteit*);
4. het concept voldoende duidelijk en nauwkeurig is over de reikwijdte en in de toepassing voorspelbaar is (*rechtszekerheid*);
5. het concept voldoende aangeeft in welke omstandigheden en onder welke voorwaarden persoonsgegevens kunnen worden verwerkt, en aldus waarborgt dat de inmenging tot het strikt noodzakelijke wordt beperkt (*inhoudelijke en procedurele waarborgen*) en
6. het concept verbindend is naar nationaal recht (*verbindendheid naar nationaal recht*).

De AP slaat daarbij in het bijzonder acht op de rechten van betrokkenen en de overeenstemming van het concept met artikel 6, eerste en derde lid, en 9, van de AVG, dan wel 8 en 10 van de Richtlijn Gegevensbescherming Rechtshandhaving en met de in artikel 5 van de AVG dan wel artikel 4 van de Richtlijn vastgestelde beginselen. Hieruit volgt onder andere dat:

- (a) verwerkingen *rechtmatig, behoorlijk en transparant* moeten zijn ten aanzien van de betrokkene;
- (b) dat persoonsgegevens alleen mogen worden verzameld voor *welbepaalde, nadrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden*; en
- (c) verwerkingen *toereikend zijn, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot wat voor de doeleinden noodzakelijk is*.

--*--